1852. No. 67.

PROVINCIALE DRENTSCHE EN ASSER COURANT.

DONDERDAG, 22 JULIJ.

Deze Courant komt driemaal in de week uit en wel DINGSDAGS, DONDERDAGS en ZATURDAGS; dezelve kost in het ¼ jaar *f* 1-60, buiten *Assen* vrachtvrij *f* 1-75; de advertentiën van 1—5 regels *f* 1-00 en voor iederen regel meer 15 cent bij elke plaatsing, behalve 35 cent zegelregt. — Boekaankondigingen 20 pct. rabat. — NB. Advertentien voor de 1e bladz. kunnen Maandags Woensdags en Vrijdags uiterlijk tot 6, die voor de 4e blz. tot 10 ure 's avonds aangenomen worden.

GEDEPUTEERDE STATEN der Provincie Drenthe brengen door deze ter kennis van de belanghebbenden, dat van af Vrijdag den 23 dezer, tot nadere aankondiging op de Drentsche Hoofdvaart, tot geene meerdere diepte dan van 3½ voet (1.04 el) zal mogen worden doorgeschut.

ASSEN den 21 Julij 1852. *Gedeputeerde Staten voornoemd,*
de Voorzitter DE VOS VAN STEENWIJK.
de Griffier W. H. HOFSTEDE.

De COMMISSARIS DES KONINGS in de Provincie Overijssel brengt ter kennis van de belanghebbenden, dat, ten gevolge van de noodzakelijke verhooging, over eene lengte van 80 ellen, van den oprid bij de brug over de Reest nabij Meppel, de passage aldaar over den grooten weg der 2e klasse No. 2, 2e zijtak, van en met den 26, tot en met den 31 dezer maand, zal bemoeijelijkt worden, zoodat *zwaar geladene* rij- en voertuigen gedurende dat tijdvak niet zullen kunnen passeren, terwijl voor diligences de noodige voorzigtigheid en het nemen van voorzorgen moet worden aanbevolen.

ZWOLLE, 14 Julij 1852.
De Commissaris des Konings voornoemd:
C. BACKER.

NEDERLAND. [illegible]

[illegible] den heer Commissaris des Konings, vele leden der Provinciale Staten etc. in het Spaarne, buiten de Schalkwijkerpoort, gelegd de ijzeren verbindingsbuis, welke een deel uitmaakt van de groote geleibuis, door welke het Duinwater naar Amsterdam zal worden heen gevoerd.

— De sedert 12 September 1842, en alzoo bijna een tiental jaren bestaande *Nederlandsche vereeniging tot afschaffing van sterken drank,* wier dertiende algemeene vergadering dezer dagen te Rotterdam werd gehouden, heeft thans haar achtste verslag in het licht gegeven, waaruit wij het volgende ontleenen: Door het hoofdbestuur is verzonden een adres aan den Minister van oorlog, tot het daarstellen van geschikte uitspanningslokalen in de kazernen; waarop is geantwoord, dat de localiteit der kazernen en de groote kosten dit tot nog toe hebben verhinderd, doch dat de aandacht van het Militair Departement steeds er op gevestigd blijft. — Op een voorstel aan den Minister van Marine gedaan, om aan elken schepeling, die aan boord zijn rantsoen sterken drank niet gebruikt, daarvoor de waarde aan geld uit te betalen, is een afwijzend antwoord ontvangen. — De Gouverneur-Generaal van Neerlandsch-Indië en de Minister van Koloniën zijn jegens de pogingen der Vereeniging niet ongunstig gestemd. — Ds. van Schaick, vroeger correspondent der Vereeniging te Dwingelo, heeft thans op zich genomen, de zaak der afschaffing in Suriname te bevorderen.

Het getal leden is sedert de oprigting van jaar tot jaar aanmerkelijk toegenomen: in 1843 was dit getal 160; in 1844, 800; in 1845, 1800; in 1846, 2745; in 1847, 3886; 1848, 5134, in 1849, 5858; in 1850, 6023, in 1851, 6362, en thans, 1852, telt de vereeniging 8790 leden, welke laatste vermeerdering o. a. een gevolg is van de aanwinst van 1985 leden van het voormalige *Amsterdamsche Matigheids-Genootschap.* De verhouding van het aantal vrouwelijke leden is dezelfde als ten vorigen jare, namelijk 1/7 van het geheel. De deelneming onder de hoogere, maar vooral onder de fatsoenlijke burgerklasse schijnt grooter te worden. - Het verslag bevat ten slotte nog eenige mededeelingen van algemeenen aard. Te Zutphen zijn *alle* agenten der policie leden der afschaffing geworden. Op onderscheidene plaatsen is, zoowel door openbare als bijzondere besturen, het gebruik van sterken drank verboden. De opbouw van het nieuwe gasthuis (oude mannen- en vrouwenhuis) te Groningen is voltooid, en het gesticht voor oude vrouwen te 's Hage wordt gebouwd, zonder dat er een enkele druppel sterke drank mag worden gebruikt. Die bepaling is ook gemaakt bij den bouw der Hervormde kerk te Houtrijk en Polanen.

— De aanvankelijke berigten, te Batavia van den Overste de Brauw, ontvangen, luiden gunstig ten opzigte van de door hem aangevangen krijgsverrigtingen in de Ampat-Lawang. Op den 19 April waren van Tebing-Tingi, twee kolonnes naar die afdeeling opgerukt, welke, na eenige gelukkige gevechten, over Ramantar, Talang-Padang, te Sadang zij aangekomen, steeds Radja Tiang-Alam en zijn aanhang voor zich uit drijvende. In de verschillende ontmoetingen hadden wij 43 dooden en gewonden, onder welke laatsten de 1ste luitenant C. J. A. de Quay.

— De tentoonstelling van nijverheid te Arnhem is den 17 voor het publiek opengesteld. De groote zaal van het gebouw is voorzien van een in het midden geplaatste springende fontein, benevens twee eau de cologne fonteintjes. De stad heeft een feestelijk aanzien, door het wapperen der nationale vlag van alle openbare en particuliere gebouwen.

— Wij vernemen uit eene zekere bron, zegt het *Handelsblad*, dat de regering der Vereenigde Staten het voornemen tot eene uitrusting naar Japan *geheel heeft opgegeven.* Zij heeft verkozen de bemiddeling van de regering der Nederlanden in te roepen, ten einde tot haar doel te geraken. Wij vernemen evenzeer, dat de Nederlandsche regering, welke reeds in 1846 openingen aan den Keizer van Japan gedaan heeft, in het belang van [illegible] handel in het algemeen, die taak heeft op zich genomen.

— Zoo wij vernemen zijn er, van wege den Min. van Binnenlandsche Zaken, maatregelen genomen om, met het doel van te ondernemen verbeteringen in het Zwarte water en het Meppelerdiep, een onderzoek van d skundigen in en bij die wateren te doen plaats hebben. Ten behoeve van dat onderzoek zijn geldelijke middelen aangewezen en als tijdelijke opzigter voor de opnemingen in het Meppelerdiep is aangesteld de Heer *W. J. Backer*, die reeds vroeger met den Heer *Augier* zich daarmede voor het 2e dijksdistrict had bezig gehouden. *Prov. Ov. Ct.*

— In de vergadering der Provinciale Staten van Overijssel van den 12 Julij is tot verbetering der haven van Vollenhove een subsidie van *f* 2000 toegestaan.

— Z. K. H. de Prins van Oranje is 18 dezer, na in de laatste dagen Breda, Oosterhout, Geertruidenberg, Waalwijk, Heusden, Tilburg, s' Hertogenbosch en Grave bezocht te hebben, op het Loo aangekomen. H. M. de Koningin was den jeugdigen reiziger een eindwegs te gemoet gereden.

— Z. Exc. de Minister van Oorlog heeft gisteren in audientie ontvangen al de heeren officieren van de verschillende korpsen, die zich in de residentie bevinden.

— Nopens het huwelijk van Z. K. H. prins Hendrik der Nederlanden, geboren 13 Junij 1820, met H. D. H. de hertogin Amelia Maria da Gloria Augusta, jongste dochter van Z. H. den hertog Bernhard van Saksen Weimar, verneemt men, dat de onderhandelingen zoo ver zijn gevorderd, dat het huwelijk weldra zal bekend worden gemaakt. De Prinses is den 20 Mei 1830 geboren.

— Zaturdag ll. is de Woerdsche marktwagen, komende van Utrecht, in de nabijheid van Harmelen door eene waterhoos omgestort. De wagen gelukkiglijk op den weg blijvende liggen, zijn de reizigers slechts met de doornatte kleederen en den schrik er van vrijgekomen. De voerman alleen is meer ernstig aan den arm

bezeerd. In de nabijheid des ongeluks was er een aantal boomen ontworteld.

— Z. Exc. de Minister van Binn. Zaken, heeft zich, naar men verneemt, voor eenige dagen buiten de residentie begeven.

— In de zitting der Provinciale Staten van Groningen van 19 dezer is besloten tot het onder zekere voorwaarden verleenen van 30 pct. der kosten, mits ƒ 10.000 niet te boven gaande, voor de oprigting van eene openbare school voor wis- en zeevaartkunde te Veendam.

— Gisteren heeft men een aanvang gemaakt met het leggen der electro-magnetische telegraaf van af het ministerie van Binnenl. Zaken naar het station van den Holl. ijzeren spoorweg.

— De Hooge Raad, kamer van vacantie, heeft, bij arrest van 19 Julij *verworpen* het beroep in cassatie, ingesteld door den procureur-generaal bij het Hof in Zuid-Holland, tegen het arrest van dat Hof van 13 April jl. Bij dat arrest is J. C. van Sterrenburg, burgemeester en ambtenaar van den burgerlijken stand van de gemeente Berkel en Roodenrijs, ontslagen van alle regtsvervolging, en tevens beslist, dat art. 197 der wet op de nationale militie van 8 Jan. 1817 (*Staatsbl. no. 1*), noch eenige andere wet, toepasselijk is op het verzuim van den Ambtenaar van den burgerlijken stand, om in de huwelijks-registers, ten opzigte van bruidegoms, beneden de 40 jaren oud, te vermelden, of daarbij over te leggen de bewijzen, dat deze aan de nationale militie hebben voldaan.

BUITENLAND 21 Julij.

FRANKRIJK. De President heeft 17 dezer ten 9½ ure Parijs verlaten. Al de ministers hebben hem naar het Straatsburger spoorweg-station vergezeld, zelfs de heeren Persigny en de Maupas, die de reis niet mede maken. Eene groote volksmenigte wachtte den Prins in zeer kalme stemming af. Men merkte op, dat er van de eene waggon der eeretrein tot de andere eene soort van brug was gemaakt, zoodat de reizigers, al stoomende wandelen konden. Een groot gerief bij zulk een langdurig traject. — De Fransche dagbladen onthalen hunne lezers op eene serie telegrafische berigten nopens de reis van den Prins-President. Zij zijn natuurlijk uiterst laconiek, en in vele opzigten gelijkluidend. Allerwege verdringt zich het volk op den weg van den Prins en ontvangt hem met levendige toejuiching. De intogt in Straatsburg was een ware triomftogt. De inzegening der locomotiven leverde het indrukwekkendst schouwspel op. Overal was de geestdrift groot. De President scheen ook hoogst voldaan. Den volgenden dag is de President na het houden eener wapenschouwing den Rijn overgetrokken over een schipbrug van 45 ellen, in zijne tegenwoordigheid door de pontonniers gelegd. Op den tegenoverliggenden oever heeft hij de Badensche troepen in oogenschouw genomen, en is op Fransch grondgebied teruggekeerd, vergezeld door de Pruissische, Badensche, Wurtembergsche, Hessische en Zwitsersche gezanten en te midden van de duizendwerf herhaalde kreten van Leve Napoleon! Leve de Keizer! Met geen enkel woord heeft de President op de aanspraken der verschillende autoriteiten geantwoord. — Men heeft opgemerkt dat de President door geen zijner vrienden, die tijdens zijn vroeger waagstuk met hem te Straatsbrug waren, vergezeld wordt.

— Er wordt op nieuw beweerd, dat het gouvernement voornemens zou zijn, de verzekering-maatschappijen tegen brandschade aan zich te trekken. Men denkt, door dit plan, op groote schaal uitgevoerd, alle intressen te kunnen voldoen. De verzekeringen zouden aanzienlijk vermeerderen, omdat zij door den Staat tot eene verpligting zouden gemaakt worden. De geassureerden zouden minder behoeven te betalen, omdat de Staat goedkoper zou kunnen administreren, en geene provisie van posten zou behoeven te geven. De bestaande compagniën zouden schadeloos worden gesteld door eene jaarlijksche uitkeering van een deel der opbrengst, volgens bepalingen in de finantiële wet op te nemen. Een gedeelte van het personeel zou in dienst van den Staat overgaan.

— In de nabijheid van Valenciennes heeft een waanzinnige zijn schoonvader en zijne vrouw vermoord. Een jong mensch, die des morgens in het voorbijgaan de beide lijken bemerkte, maakte gerucht. Men schoot van alle kanten toe. Toen de waanzinnige bemerkte, dat men hem in hechtenis nemen wilde, barricadeerde hij zich in zijne woning, en verdedigde zich woedend, gedurende vijf uren. Eindelijk stortte hij van het dak zijner woning, waarop hij zich terug had moeten trekken, dood neder. Vijf personen werden bij hunne pogingen, om hem te vermeesteren, gewond.

— Men begroot op ongeveer 5000 het geheele getal overtredingen der politievoorschriften ten opzigte van de honden, welke binnen eene maand hebben plaats gehad. Men berekent, dat ongeveer 60,000 fr. aan boete te dezer zake zijn betaald.

— Er is den 18 dezer langs den spoorweg een convooi levensmiddelen naar Straatsburg gezonden, om gebezigd te worden voor de diners en partijen, die er zullen gegeven worden. Het bestond, behalve uit eene ontzaggchelijke massa groenten en een groot aantal schildpadden, uit 1500 meloenen, 500 annanasen, 6000 perziken, 6000 abrikozen, 2000 nieuwe peren, 8000 kil. druiven en aalbeziën, 300 zeekreeften, 120 tarbotten en vele andere vischsoorten. In de waggons waren fornuizen geplaatst, om de levensmiddelen te bereiden, zoodat zij, bij de aankomst van den trein te Straatsburg, onmiddelijk zullen kunnen worden voorgediend.

DUITSCHLAND. De worsteling tusschen Pruissen en Oostenrijk houdt steeds aan. Oostenrijk volgt onmiskenbaar bij de tolvereeniging geene handels-politische beginselen, maar beoogt een zuiver politiek doel, en wel geen ander dan het geheele wezen van het Duitsche volk en al zijne belangen in handen te krijgen en te beheerschen. Daartoe biedt de tolvereeniging een geschikt middel aan. Teregt is men in Pruissen bedacht, dat Oostenrijk, den bondsdag presiderende en de nieuwe tolvereeniging bovendien, Pruissen's zelfstandigheid geheel zal vernietigen. In dien geest spreken de meeste bladen en hun taal drukt getrouw den algemeenen toestand des lands uit.

— Uit Silesië wordt gemeld, dat de cholera te Warschau is uitgebroken, maar de Pruissische grenzen nog niet heeft overschreden.

— Dezer dagen werd te Berlijn de nalatenschap van eene jeugdige kunstrijderes verkocht, die plotseling overleden is. Hoogst eigenaardig spiegelt zich een geheel leven af in de korte opgave dier bezitting bij de aankondiging der veiling, door de bevoegde autoriteit gegeven. Op dat lijstje toch staan vermeld: kostbare gezette diamanten, gouden en geëmailleerde kleinodiën, zijden robes bij pakken, prachtige *marabouts*, eenige Turksche shawls, echt Chinesche *crèpes* — en slechts twee hemden!

— In Lithauen overleed dezer dagen een stokoude snorbaard, een soldaat van het echte ras, dragonder in den jare 1813—1815, met name Kubillis. Men verhaalt het volgende staaltje van zijne koelbloedigheid te midden der dreigendste gevaren. In den slag bij Leipzig stond zijn regiment op een gevaarlijk punt, blootgesteld aan het vijandelijk vuur, maar moest werkeloos toeschouwer blijven. Een der officieren ziet Kubillis zijne positie verliezen en op den nek van zijn paard vallen, rijdt naar hem toe en vraagt of hij gewond is. „Neen... pardon... heer luitenant!" was 't antwoord „maar de tijd viel mij hier zoo stil zittende wat lang en toen ben ik een beetje in den dut geraakt."

BELGIE. De vierde luchtreis, den 11den door den heer Godard te Brussel ondernomen, is zeer merkwaardig geweest. De luchtreizigers zijn om 7 ure des avonds opgegaan. De heer Godard was vergezeld van den heer Deleutre, terwijl de jonge heer Godard op een schaap onder het schuitje was gezeten. De luchtbal dreef de geheele stad over, en volgde de linie der Zuider-spoorbaan. Te Ruysbroek, in eene weide gedaald zijnde, werden het schaap en de jonge heer Godard afgezet, en de ballon van dit dubbel gewigt ontlast, voer met de twee reizigers weder op. Om tien ure 's avonds was hij tusschen Bergen en Jurbise; doch de heer Godard de plaats voor eene afdaling ongeschikt vindende, voer weder op, tot 4500 ellen hoogte. Daar vond hij eenen snellen luchtstroom, in tegenstrijdige rigting, welke den ballon naar Brussel terugvoerde. Tusschen Casteau en Braine-le-Comte hadden de luchtreizigers het schouwspel van onweder onder hunne voeten, terwijl de hemel boven hunne hoofden helder was. Om elf ure waren zij

te Tubizé, waar de ballon is neder gekomen. De in menigte toegesnelde boeren hebben de behulpzame hand geboden. De reizigers zijn den volgenden morgen met den eersten spoortrein te Brussel aangekomen.

— De ministeriële crisis in België duurt steeds voort, ofschoon de Koning uit Wiesbaden in de hoofdstad is teruggekeerd. Naar men verzekert, zou de heer Leclercq, door den Koning op het paleis ontboden, bereid zijn eene portefeuille in het bewind te aanvaarden.

Frankrijk blijft aandringen op het fnuiken van den nadruk der Fransche boekwerken in België, en wil ook de waarborgen voor de vrijheid van de drukpers, zoo als die in de Belgische Constitutie verzekerd zijn, gewijzigd hebben. Tot het eerste is de Belgische regering niet genegen, omdat daardoor de bestaande belangen te zeer zouden worden gekrenkt.

ASSEN, 22 Julij.

Volgens de door de Gemeente-besturen verstrekte opgaven zijn over 1851 in *Drenthe* de uitkomsten van het graan- en aardappelen-verbouw geweest:

Winterrogge: bezaaide bunders 17645, opbrengst in mudden 215.754. — Zomerrogge bez. b. 1659, opbrengst in m. 27470. — Zandboekweit bez. b. 1463, opbrengst in m. 33019. — Veenboekweit bez. b. 4850, opbrengst in m. 70278. — Wintergarst bez. b. 8, opbrengst in m. 192. — Zomergarst bez. b. 412, opbrengst in m. 9586. — Haver bez. b. 1263, opbrengst in m. 32095. — Paardeboonen bez. b. 115, opbrengst in m. 2174. — Aardappelen bez. b. 3199, opbrengst in m. 344966.

— De binnenschipperij, het Zwolsche diep bevarende, had aan de Provinciale Staten van Overijssel een request ingediend, daartoe strekkende, om bij den Koning te bewerken, dat schepen, minder diep gaande dan 1.65 el, werden vrij gesteld van tol, en dat de afsluiting bij Genemuiden werde opgeruimd, als zeer belemmerend voor de scheepvaart. Na eene belangrijke deliberatie, hebben de Staten dat request aan Gedeputeerde Staten verzonden, en hun opgedragen het onderzoek van. 1°. de mogelijkheid om den diepgang tot maatstaf te nemen; 2°. van de vraag of die maatstaf de voorkeur verdient, ten einde de resultaten van dat onderzoek aan de Hooge Regering worden medegedeeld.

— De collecten in de onderscheidene Gemeenten dezer Provincie, onlangs gehouden ten behoeve van het fonds tot aanmoediging en ondersteuning van den [illegible] dienst in Nederland, hebben te zamen opgebragt eene som van / 457.30⁵, zijnde / 30.58½ meer dan in 1851.

— Men verneemt, dat te Ruinen zich de aardappelziekte weder heeft geopenbaard; van andere plaatsen van Drenthe berigt men, dat aldaar deze ziekte toenemende is; echter schijnt zich dezelve over het algemeen nog tot het loof te bepalen, en is de knol nog niet aangetast.

— Door de Arr.- Regtbank alhier zijn 20 dezer veroordeeld: D. H. arbeider te Meppel, wegens het moedwillig met geweld tegen den muur drukken van den Veldwachter Wink, terwijl deze bezig was de orde te handhaven, tot gevangenisstraf van 8 dagen; S. S. M., zonder beroep, te Assen, wegens poging, om arglistig wegtenemen eene hoeveelheid grond uit het bosch van H. Remmelts bij het Hardsche veld te Assen, tot gevangenisstraf van 8 dagen.

De heeren J. Klijn te Assen, gebroeders Goedkoop te Amsterdam, A. A. Visser Kz. te Sliedrecht en P. Langeveld Pz. te Hardinxveld hebben rondgezonden een plan tot oprigting eener Drentsche Veen- en Kanaal-Maatschappij. Zij hebben begrepen het voorbeeld der ondernemers van vroegeren tijd te moeten volgen: derhalve niet het aanleggen en de exploitatie van een kanaal tot hoofddoel te stellen, maar zich in de eerste plaats eene groote uitgestrektheid veen in eigendom aan te schaffen, en de afvoer daarvan mogelijk te maken door het graven van een kanaal, waarvan de inkomsten eene zóó voldoende ondersteuning zouden kunnen aanbieden, dat de onderneming ook in latere tijden werd bestendigd. — Zij hebben zich den eigendom verzekerd eener oppervlakte van 1500 bunders veen in het noordelijk gedeelte der *Noord- en Zuidberger veenen* en daaraan het ontwerp verbonden van een kanaal, gaande *uit de Drentsche hoofdvaart in de gemeente Smilde, door of langs het gehucht Hijken, door de markten Hijken, Zwiggelte, Elp, Orvelte, Wezup, Noordsleen, tot de veenen van de markt Odoorn, en van daar door de markten Emmen en Westenesch tot in de voormelde Noord- en Zuidberger veenen.* — De voormelde 1500 bunders veen zijn van de uitstekendste hoedanigheid; de gekozene rigting van het kanaal loopt *door het hart van Drenthe.* — Zij hebben vooraf zich den eigendom verzekerd van bijna alle gronden, waardoor het kanaal zal loopen. — Door de marktgenooten van *Orvelte, Wezup, Odoorn en Noord- en Zuidberg*, zullen bovendien *om niet* worden afgestaan: door de eerste 100 bunders veld of heidegrond, door de tweede 57 bunders veld of heidegrond, door de derde ongeveer 164 bunders veen, door de vierde ongeveer 60 bunders veen- en veldgrond, benevens de in de marktegronden over eene breedte van 500 ellen, ter wederzijden van het te graven kanaal aanwezige veldsteen.

Eerst nadat de nu geopende inschrijving eene voldoende deelneming zal hebben gevonden, willen de genoemde heeren de vereischte concessie aanvragen. Zij stellen er namelijk prijs op, dat wanneer die concessie eenmaal is aangevraagd, er zich bij de Regering geen de minste twijfel kan opdoen, of de ontworpen kanalisatie tot stand zal komen al dan niet. — De kosten van het kanaal zijn begroot op ƒ 440.000, de overige kosten op ƒ 140.000, zoodat er eene uitgave van ƒ 580.000 wordt vereischt. De jaarlijksche kosten van onderhoud zijn geraamd op ƒ 8500; de jaarlijksche inkomsten met den verkoop telken jaren van $1/_{20}$ gedeelte der veenen, op ƒ 60.630, zoodat er jaarlijks ƒ 52.130 overblijft, waaruit volgt, dat de te bijeen te brengen ƒ 580.000 in den tijd van twintig jaren kunnen zijn afgelost, dat de aandeelhouders middelerwijl 5 pCt. 's jaars zullen kunnen genieten en dat er *bovendien* jaarlijks gemiddeld nog zal te verdeelen zijn ƒ 8.860; terwijl daarna nog als vrije bate der Maatschappij overblijft het geheele kanaal met aanhoorigheden, tegen een buitengewoon lagen maatstaf geschat op eene zuivere jaarlijksche inkomst van ƒ 4.000, maar hoogst waarschijnlijk dooreen genomen *veel meer dan het dubbele* zullende opbrengen. — De genoemde heeren verbinden zich, om het kanaal voor ƒ 440.000 daar te stellen, en willen deze verbintenis op het krachtigst waarborgen; bovendien nemen zij voor ƒ 80.000 deel. — Het maatschappelijk kapitaal zal worden verdeeld in 580 actien op naam of in blanco, ieder à ƒ 1000. De inschrijvingen zullen worden aangenomen tot den 15 Augustus 1852 bij de heeren Commelin en Weyland, notarissen te Amsterdam; en Otto de Kat & Zn., Kassiers te Dordrecht.

— In het Bijvoegsel van de Courant van 17 dezer hebben wij kortelijk den inhoud medegedeeld van het rapport, door eene Commissie uit de Prov. Staten uitgebragt ten aanzien van het adres van de heeren van Ittersum c. s., houdende het verzoek om een subsidie van / 25.000 voor het ontworpen kanaal van Assen naar Groningen etc; in ons verslag komt o. a. voor, dat bij eene *oppervlakkige* beschouwing van het plan daartegen bij de Commissie geene overwigtige bedenkingen gerezen zijn; met de uitdrukking: *oppervlakkige* beschouwing is bedoeld, dat de Commissie zich niet geroepen achtte het ontwerp in al deszelfs onderdeelen te beoordeelen, zoo omdat het zich hier geene onderneming was van de Provincie maar van bijzondere personen, als omdat het onderzoek van het plan alleen, althans met genoegzame kennis, tot het gedeelte in Drenthe kon bepalen en buitendien de zorg voor een voldoend onderzoek, ingevolge de Grondwet, op het Hooge Gouvernement rustte. — De commissie geeft verder te kennen, dat tegen de gekozene lijn bij haar geene bedenkingen gerezen zijn, die van invloed konden zijn bij het overwegen van de vraag om subsidie, zij wil hiermede echter niet te kennen geven, dat zij de keuze van eene andere lijn, waardoor b. v. het Hoornschediep, hetwelk nu tot kanaal zal worden gebezigd, als alleen voor waterlozing bestemd, daarvoor uitsluitend ware behouden, niet verkieslijker zoude hebben geacht, doch zij kan de bezwaren, welke zoowel uit een finantiëel oogpunt als uit anderen hoofde hiertegen kunnen bestaan, niet beoordeelen. — In gezegd verslag staat mede dat het nieuwe kanaal is geprojecteerd voor schepen van 1.80 el diepgang, terwijl de Hoofdvaart meer naar beneden slechts een diepgang van 1.36 zoude toelaten; dit moet zijn, dat het nieuwe kanaal eene diepte van 1.80 el beneden de verschillende peilen zal ontvangen, terwijl de diepte der Hoofdvaart beneden het veeneschut, op de meest ondiepe plaats, slechts 1.36 el bedraagt.

* **Borger, 19 Julij.** Wij hebben vroeger vermeld het ongeluk, den landbouwer *H. A. Dilling* alhier overgekomen, die nl. onder den wagen is geraakt, doordien hij op de voorkist zittende achteromkeek en zoodoende van den wagen is gevallen; (hij is er niet afgesprongen, zooals abusivelijk in het vroegere berigt staat); deze man is thans aan de gevolgen overleden.

* **Haarlem, 20 Julij.** Heden morgen ten negen ure is alhier in het Prinsen Hof, de vergaderplaats der Provinciale Staten van Noord Holland, de 75e algemeene vergadering der Nederlandsche Maatschappij ter bevordering van Nijverheid plegtig geopend door de President den heer G. J. de Bruijn Kops met eene korte maar krachtige toespraak aan de afgevaardigden, die in een meer dan gewoon groot getal (van 22 Departementen) waren opgekomen. De rede van den President hield geene bijzonderheden in omtrent den toestand der Maatschappij, latende dit over aan den Hoogleeraar van der Boon Mesch, welke morgen in de groote kerk eene feestrede zal houden. De gewone werkzaamheden, na de opening der

vergadering aangevangen, zijn te half vijf ure gestaakt, zullende de afgevaardigden en eenige genoodigde Gewestelijke en stedelijke Autoriteiten in de Societeit, *Trouw moet blijken*, in den Hout, heden avond te 7 ure eene vriendschappelijke bijeenkomst hebben, welke door instrumentale muzijk zal worden opgeluisterd. — Van de beoordeelde prijsvragen is er eene met de gouden medaille bekroond. Het was eene verhandeling, toegelicht door monsters, over het verbouwen van Canada-Tarwe, waarvan schrijver was de heer A. Kakebeke Jz., landbouwer te Krabbendijke (Zeeland.)

* **Hoogeveen, 20 Julij.** J.l. zaturdag is er brand ontstaan ten huize van den arbeider J. H. Booij in het Hollandscheveld, niet ver van de nieuwe kerk; er waren slechts kleine kinderen te huis; door de spoedig aangebragte hulp der buren is een groot gedeelte van het huisje behouden gebleven; er is mede weinig van den inboedel verbrand, de oorzaak is onbekend. — Gisteren is de heer R. Middendorp met zijne familie in zijne pastorie in het Hollandscheveld aangekomen; van de kerk en Pastorie wapperden de vlaggen, terwijl zijne aankomst door het luiden der klok werd aangekondigd.

* **Meppen, 20 Julij.** Gisteren zijn alhier bij den landbouwer *J. Hoving* eenige worsten ontvreemd, terwijl hij met zijn gezin naar de esch was, om koorn te maaijen; zijnde de dief waarschijnlijk door de deur van het schapenhok ingekomen. Tot waarschuwing voor diegene, welke gewoon zijn hunne deuren niet naar behooren te sluiten, wanneer zij zich van huis verwijderen, deelen wij dit mede.

Ingezondene Stukken.

Inënting der Longziekte.

Ieder, die eenigzints bekend is met den geessel van ons runderengeslacht, de besmettelijke longziekte, zal voorzeker met genoegen dezer dagen in onderscheidene dagbladen gelezen hebben, dat de Hr. Dr. Louis Willems te Hasselt (Belgie) meent, door middel van inënting, het rundvee voor deze ziekte onvatbaar te kunnen maken.

Wanneer wij letten op het getal runderen, in Friesland jaarlijks ten gevolge der longziekte afgemaakt; verder nagaan, dat volgens berekening ieder jaar alleen in Zuidholland een kapitaal van *f* 300,000 aan runderen verloren gaat, en ons herinneren, dat in ons Vaderland van 1833-1842 aan deze ziekte het verbazende getal van 64,989 runderen zijn gestorven en gedood, makende, wanneer wij ieder rund op eene waarde van *f* 50 stellen eene som van *f* 3.249,450,, terwijl deze ziekte nu nog even hevig als vroeger heerscht; dan zal ons hieruit genoegzaam blijken, welke hoogst belangrijke ontdekking dit reeds alleen voor ons Vaderland zoude zijn.

Wij verblijden ons dan ook reeds, dat de proeven op 't voetspoor van Dr. L. Willems genomen, gunstige resultaten schijnen op te leveren. Er worden ook in ons Vaderland reeds door onderscheidene veeartsenijkundigen dienaangaande proeven in het werk gesteld, welker uitkomsten aanvankelijk gunstig luiden.

'T Is vreemd, hoorde ik dezer dagen menigen veehouder zeggen, dat men niet vroeger op de gedachte is gekomen, door inënting de longziekte te voorkomen; de vatbaarheid van den mensch vóór kinder-pokken wordt door inënting weggenomen; de onvergetelijke Geert Reinders toonde ons, de hevige runderenpest door inënting te kunnen voorkomen; dus waarom ook de longziekte, welke toch besmettelijk schijnt te zijn, niet ingeënt?

Hoewel het boven gezegde veel waars bevat, zoo is deze redenering niet juist, aangezien de longziekte, ten opzigte der inënting niet met de aangehaalde ziekten gelijk staat, zoo als uit het volgende zal blijken.

Wat ten eerste de kinderpokken of pokziekte van den mensch betreft, deze kan door inënting voorkomen worden, doch hier wordt niet de menschenpok (variola) ingeënt, maar de koepok (vaccinella), dus eene andere soort. Werd hier de echte menschenpok, zooals voor de heilzame ontdekking van *E. Jenner* in 1798 werd gedaan, ingeënt, het geënte voorwerp stelde men veelal aan eene gevaarlijke ziekte bloot.

Wat ten tweede de runderpest betreft, hier wordt wel is waar de echte stof, afkomstig van pestzieke runderen, genomen, doch het voorwerp, waarop geënt wordt, maakt hier verschil. Er worden n.l. kalveren ingeënt, afkomstig van runderen, welke aan de pestziekte zijn lijdende geweest. Bij deze individuen is reeds de vatbaarheid voor genoemde ziekte door de moeder gedeeltelijk weggenomen, terwijl nu door inënting dezelve geheel wordt opgeheven. Worden bij de pestziekte runderen ingeënt, welke niet afkomstig zijn van voorwerpen, welke reeds aan deze ziekte geleden hebben of geënt zijn, de ziekte zou dan bijna even verwoestend, als bij gewone besmetting zijn.

Uit de twee aangehaalde ziekten blijkt genoegzaam, dat ze ten opzigte der inënting met de longziekte niet gelijk staan, daar bij de longziekte de inëntingstof van longzieke runderen genomen wordt, en hier niet, gelijk bij de runderpest, bepaalde voorwerpen worden geënt. Men zoude dus bevreesd moeten zijn, dat hier door de inënting de ziekte even hevig als door natuurlijke besmetting, te voorschijn zou treden; evenwel schijnt de ondervinding te leeren, dat na de inënting der longziekte, zeer ligte ziekte verschijnselen worden gezien.

Wij hoopen intusschen, dat de inentingsproeven der longziekte aan de verwachting mogen beantwoorden, veel bitters zal uit het leven des veehouders weggenomen worden, wanneer het monster van het runderen-geslacht uit de stallen en weiden kan geweerd worden, terwijl tevens de strijd over de al, of niet besmettelijkheid der ziekte geëindigd zal zijn.

DE WIJK. *J. v. d. Weijde.*

DE TOLQUESTIE VAN HET ZWOLSCHE DIEP, *nogmaals toegelicht door de Binnen-Schipperij van Zwolle, Hasselt, Zwartsluis, de Dedemsvaart, Meppel, Hoogeveen en de Smilde. Assen*, J. O. VAN HOUTEN 1852. VI. en 32 bl. 8°.

Men zoeke in deze brochure geene nieuwe uiteenzetting der zoo belangrijke questie van staatsregt omtrent het al of niet grondwettige der tolheffing zelve. De schippers klagen wel zijdelings over de daarin gegevene beslissing van den Hoogen Raad, maar komen daarop toch niet terug. Sedert die beslissing zijn ten aanzien van het Zwolsche Diep drie gewigtige zaken voorgekomen: 1°. het Koninkl. besluit van 25 Dec. 1850, waarbij de geladen schepen beneden 60, de ongeladen beneden 86 tonnen geheel vrij zijn gesteld, en het tarief ten opzigte der binnenvaartuigen en beurtschepen eenigzins is verminderd in vergelijking van dat van 1848; 2°. het rapport van de ingenieurs Ferrand, van Gendt en Staring, in de *Staats-Courant* van 25 Junij 1851 over de werken van de Zwolsche Diep maatschappij; 3°. een adres van het bestuur dezer maatschappij om een verbeterd, dat is vrij aanzienlijk hooger tarief met 1 Jan. 1853 ingevoerd te krijgen, van 23 Mei 1852, aan den Koning ingediend.

Ten aanzien van het eerste beweren der schippers-auteurs, dat de vrijstelling daarin niet ruim genoeg is genomen, dat deze en de tolpligtigheid moesten afhangen van den diepgang der schepen, zoodat elk schip vrij zoude zijn, dat minder dan 1.65 diepgang had, zijnde de oude normale waterstand van het Zwolsche diep.

Op het rapport No. 2 maken zij de, zoo het schijnt, zeer gegronde kritiek van onvolledigheid; wel wordt daarin opgegeven, dat de normale waterstand in de geul binnen de kraggen thans tot 1,8 el is toegenomen en er gegronde hoop bestaat, dat zij eenmaal door den sterken stroom 2 el zal te boven gaan; maar de rapporteurs hebben geen onderzoek gedaan naar het al of niet gegronde der klagt van de schippers, dat even buiten de kraggen het vaarwater minder diep dan te voren zoude zijn geworden, hetgeen toch van een groot belang is voor de vaart. Eindelijk het ontwerptarief No. 3, nog drukkender dan dat van 1848, beschouwen zij als hoogst onregtvaardig. Het valt niet tegen te spreken, dat de Zwolschediep-maatschappij thans geene dividenden kan maken en zelfs de zeer wenschelijke verbetering der kraggen tot een jaagpad onbepaald moet uitstellen. Maar de schippers hebben eenig regt, om te vragen: Is het onze schuld, dat gij op landaanwinning gerekend en u daardoor misrekend hebt? *Handelsblad.*

ADVERTENTIEN.

DALEN, 18 Julij 1852. Heden morgen te één uren overleed onze jongste Zoon LUCAS, in den ouderdom van ruim 2 jaren.

J. A. TEN HOLTE.

A. H. TEN HOLTE—KIJMMELL.

Eenige kennisgeving.

Onze geliefde vader T. PRINS, Onderwijzer alhier, werd heden, op het alleronverwachts in den ouderdom van ruim drie en vijftig jaren van onze zijde weggerukt.

Namens mijne behuwdzusters

W. TEMMINK.

MEPPEL den 17 Julij 1852.

Algemeene kennisgeving.

Erratum.

In het vorig no staat in het berigt van het overlijden van den heer van der Hoop: hij was vroeger Substituut-Officier te Groningen; dit moet zijn: hij was vroeger Substituut-Officier alhier en later Officier te Groningen.

GRAANPRIJZEN en BROODZETTINGEN.

De gemiddelde prijzen der Rogge en Boekweit op de nagemelde weekmarkten gedurende de eerste helft der maand Julij ll. hebben bedragen per mud: te *Assen* Rogge *f* 6,16. Boekweit *f* 4,4 . *Coevorden* Rogge *f* 5.50. Boekweit *f* 4.50. *Hoogeveen* Rogge *f* 6.25. Boekweit *f* 5.1o. Meppel Rogge *f* 5.94. Boekweit *f* 5.37⁵. De zetting van het Roggebrood is laatstelijk bepaald de 6 Ned. ponden te *Assen* 49 cents. — *Coevorden* 48 — te *Dalen* 43. te *Hoogeveen* 44. — te *Meppel* 48. ASSEN, 21 Julij 1852.

MARKTBERIGTEN.

GRONINGEN, 2o Julij. De handel in granen bepaalde zich grootendeels tot de consumtie. De prijzen varieërden zeer weinig; de kooplust was zeer beperkt.

HOOGEVEEN, 2o Julij. De Nieuwe Rogge, *f* 5,52⁵/. Oude dito *f* 5.oo. Zetting der 6 Ned. p. Roggenbrood 44 cent.

COEVORDEN, 19 Julij. Rogge *f* 5,5o. Boekweit *f* 4,5o. Boter p. 45 c.

STEENWIJK. 19 Julij. Rogge *f* 6,30 à *f* 6,40. Boter $1/8$ vat *f* 11,50.

OLDEMARKT 17 Julij. Boter $1/8$ v. *f* 11,5o à *f* 11,75.

STAATS-LOTERIJ.

(Vijfde kl. 13de en 14 lijst.) No. 15726 *f* 10.000; no. 864 *f* 1000; no. 12634 *f* 50.000; nos. 335, 17702, 3186, 18439, 15869, 16525 en 19951 ieder *f* 1000; nos. 8050, 18715, 5317 en 9265 ieder *f* 200.

AMSTERDAM, 20 Julij. Werk. Sch. $2\frac{1}{2}$ pct. $63\frac{3}{8}$ à $63\frac{9}{16}$ dito 3 pct. $76\frac{9}{16}$ à $75\frac{7}{8}$; dito 4 pct. $95\frac{5}{8}$ à $95\frac{3}{4}$.

Ter Boek- en Courant drukkerij van J. . . WILLINGE GRATAMA *Assen*.